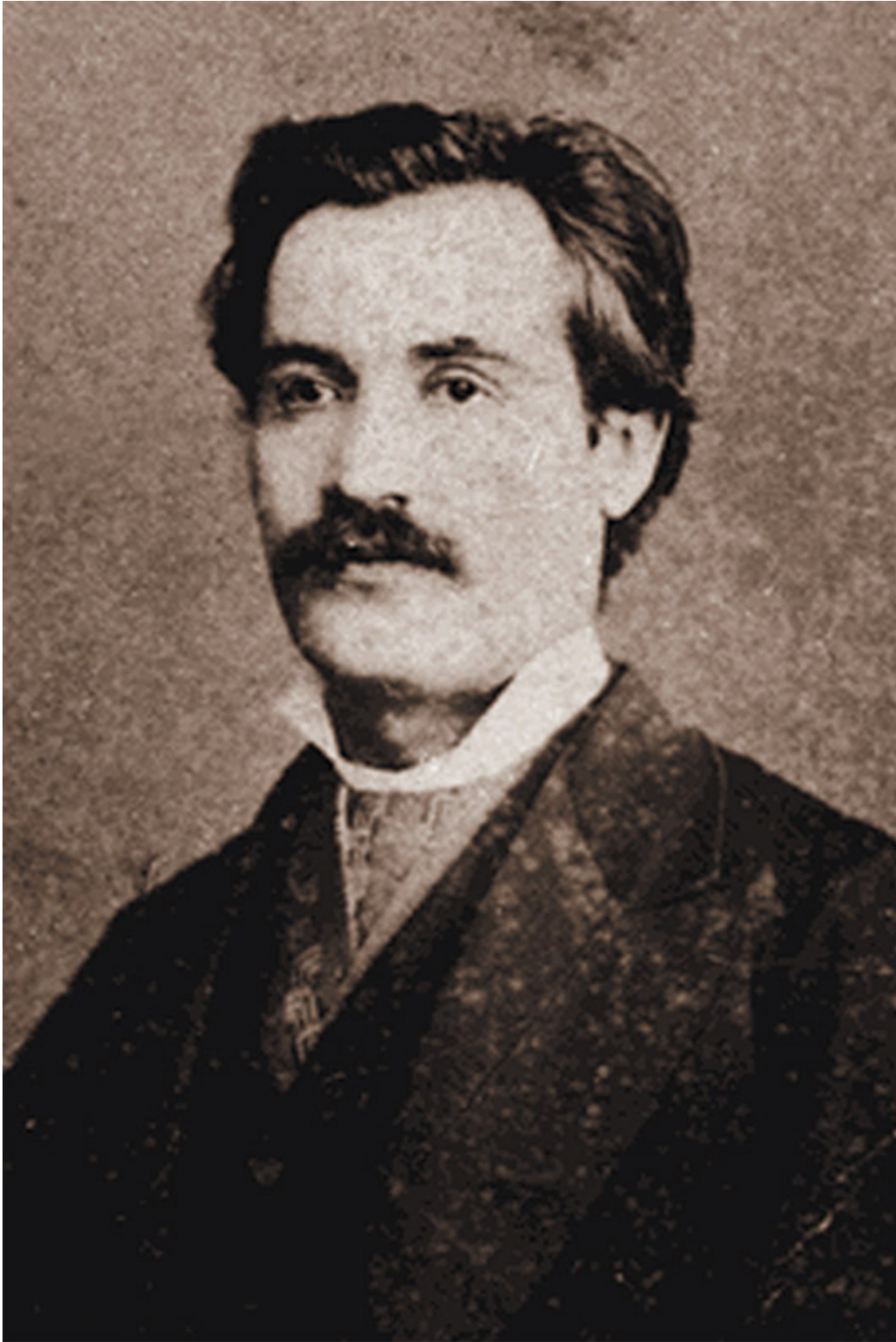

**[„E GREU A AFLA...”] – de Mihai
Eminescu [27 noiembrie 1882]**

E greu a afla o formulă pentru cele ce se petrec; cu toate

astea nu credem să fie cineva care să poată afirma că dispoziția spiritelor la noi e normală și sănătoasă. Oamenii simt o apăsare, asemenea celei produse de atmosfera îngreunată de furtună, apăsare de care nimeni nu-și poate da seama de unde vine, dar care se manifestă prin o sumă de incidente. Desigur nu e pură întâmplare că se 'nmulțesc omorurile, aceste morți fizice prin violență, precum se sporesc falimentele, aceste decese economice asemenea violente. Nu credem ca circulare să poată înlătura cauzele sociale din cari răsar asemenea fenomene. În sfera vieții morale pare a nu mai fi existând nici o idee serioasă care să 'ncălzească sufletele și să le ridice din mizeria vieții dă toate zilele. Ideile religioase sunt subminate de-un materialism brutal, ideile morale substituite prin maxime epicureice și prin cinism; scandalele se 'nmulțesc și iau formele cele mai degradatoare; ideea naționalității chiar, atât de roditoare și în stare a ține loc multor goluri ale culturii, e subminată de teoreme cosmopolite și socialiste. C-un cuvânt, zi cu zi ne americanizăm, zi cu zi devenim mai nepăsători față cu soarta poporului nostru propriu și-n mijlocul acestei nepăsări, caracteristice numai pentru popoarele guvernate de despotism, singurul nerv care mișcă elementele dominante este goana după influență și aur.

Precum corpurile cerești răsar și apun, tot astfel credința popoarelor vechi le dădea zeilor un răsărit pe orizontul conștiinței omenești și le dădea un amurg de seară și o asfințire. După apunerea lor ce putea să rămâie în urmă decât întunerec și haos?

Tot astfel constelațiunea de idei morale și naționale cari au luminat trecutul nostru, care ne-a mînat pe calea dezvoltării, înclină spre apus, nici una din credințele din trecut nu rezistă digoluțiunii și, ca să întrebuițăm un frumos cuvânt al Bibliei, semnele vremii se înmulțesc.

Mânați de spiritul străin a unor mizerii străine, ne luptăm pentru sufragul universal sau pentru electivitatea

magistraturii. Marii oameni ce se pretind reprezentanți ai poporului românesc întreg, cei ce pretind a personifica idealurile noastre naționale, lupta de emancipare ce ne absoarbe de un secol și jumătate, aceștia nu au în vedere decât utopii cosmopolite, proprii a ne dezorganiza și mai mult, a slăbi în noi simțul de conservare națională și, dacă se servesc din când în când de ideile comune poporului românesc, o fac numai debitându-le ca pe-o marfă, pentru a-și câștiga popularitate.

Față cu aceste fenomene de discompunere pe toate terenele nu e oare o datorie pentru oamenii de bine de-a se opune uniți acestui curent fatal care amenință a atomiza pe cel mai numeros popor din răsăritul Europei? Căci la ce alt tinde demagogia la noi și pretutindenea decât de-a nimici clasele, identitatea lor de interese și de vederi, de-a le desface în indivizi, de-a opune pretutindenea numărul și mulțimea valorii, culturii și meritului? A confunda pe toți românii independenți în colegiul al IV-lea, a majoriza prin acesta, ce alt poate să însemneze decât a nimici din rădăcini clasele purtătoare de idei, pe cele cari înțeleg interesele națiunii, și a le îneca în masa celor ce, neștiind nici scrie și citi, nu sunt în stare a înțelege interesele lor proprii, necum acelea ale colectivității naționale?

Amenințați dinlăuntru și dinafară de discompunere, având a lupta cu dușmanul demagogiei interne, care, ca o boală organică, mănâncă încheieturile societății, pe când dușmanul extern caută a absorbi naționalitatea, suntem în prada frigurilor dinlăuntru și lovirilor din afară, stăpâniți cu toate acestea, în timpul crizei, de-o mână de feneanți și de facem-treburi, de-un grup de exploatare pentru cari nu există alte cestiuni decât acelea ale stomacului lor propriu.

Se înțelege că pentru aceste elemente orice mijloc de-a rămâne deasupra e binevenit; nici unul din ilustrațiunile lor nu va avea slăbiciunea de-a se întreba care e prețul cu care se perpetuă domnia cupidității și a corupției. Foile lor vor

încerca să dovedească că nenaturală e unirea elementelor din opoziție. În realitate însă pericolele ce amenință statul și naționalitatea sunt cu mult superioare deosebirilor de vederi ce vor fi existat vreodată între membrii opoziției.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro